

گزارش نشست تخصصی جنگل با موضوع تنفس جنگل

مکان و زمان:

۱۳۹۴ دی ماه- سالن حکمت دانشگاه گیلان

برگزار کننده:

انجمن علمی جنگلداری

گروه جنگلداری دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گیلان

مراسم افتتاحیه

افتتاحیه نشست تخصصی گروه جنگلداری دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گیلان در روز دوشنبه ۹۴/۱۰/۱۴ با حضور اساتید، کارشناسان و مدیران اجرایی جنگل در دو پنل با ۶ سخنران برگزار شد. در پنل اول دکتر تیمور رستمی شاهچراچی، دکتر هادی کیادلیری و دکتر غلامعلی جلالی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی علوم دریایی نور) برگزار شد.

دکتر مهرداد نیکوی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان):

پس از قرائت قرآن و پخش سرود ملی در ابتدا دکتر مهرداد نیکوی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان) دبیر برگزاری نشست ضمن خیرمقدم به میهمانان نشست به اهمیت برگزاری این نشست و تاکید برگزاری نشست های دیگر در این خصوص اشاره کرد.

دکتر میرمسعود سجادی (رییس دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گیلان):

دکتر سجادی با اشاره به این مطلب که نابودی جنگل و تخریب محیط زیست تأثیرات منفی شگرفی بر جامعه داشته و دارد، گفت: باید بتوانیم در چنین نشست های حرف های کارشناسی خود را مطرح کنیم و اگر امروز چنین نشود، فردا خیلی دیراست. وی افزود: فرسایش خاک بر اثر نابودی درخت و جنگل، کاهش آب های زیر زمینی افزایش آلودگیها و تخریب محیط زیست مسائل فوق العاده مهمی هستند که نمی توان از کنار شان به آسانی گذشت.

دکتر رستمی ضمن خیر مقدم به حضار بیان داشت: نکته مهم در خصوص جنگل های ما این است که مالکیت خصوصی در جنگل باید برداشته شود. وی با اشاره به اینکه دولت باید سرمایه گذاری سنگینی برای جنگل ها انجام دهد، گفت: اگر نگران تنفس جنگل های کشور هستیم باید برای آن برنامه و راهکار مدون و قابل اجرا داشته باشیم.

دکتر تیمور رستمی شاهچراچی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان):

در حفظ جنگل ابتدا کمیت آن مهم است و برای حفظ کمیت با استدلال های بسیار می گویم که منابع ملی مالکیت بردارد نیست. وی افزود: اگر هم جایی قرار است که مردم از منابع ملی استفاده کنند باید از دولت اجاره کرده و دولت هم اجاره مالکانه دریافت کند تا این ثروت برای همه نسل ها بماند. وی تصریح کرد: قوانین حفظ منابع طبیعی به دهها سال قبل بر می گردد و در سال ۱۳۴۱ همه جنگل ها باید تحت نظارت دولت می بود و قطع درخت تحت ضابطه انجام می شود و در سال ۱۱ اصلاحات ارضی جنگل و منابع ملی اعلام شد. براساس این قانون اگر کسی به جنگل و زمین نیاز داشت باید از دولت اجاره می کرد و واگذاری مطرح نبود و امروز هم اگر مالکیت برداشته شود، تقاضاها به حداقل ممکن می رسد. وی یادآور شد: مساحت جنگل های شمال تا سال ۱۳۴۰ بیش از ۳,۵ میلیون هکتار بود که در این سالها با نابود شدن منابع طبیعی و جنگل ها اکنون این مقدار به حدود ۲ میلیون هکتار کاهش یافته و این روند ادامه دارد. دکتر رستمی با تاکید بر اینکه حفظ و حراست از جنگل را نباید در مسیر بازیهای سیاسی قرار دهیم، گفت: طرحهای جنگلداری یک ویژگی دارد و اینکه اگر طرحی باشد رفت و آمد قاچاقچی جنگل و چوب کم می شود و افراد هم با کندی وارد عرصه های جنگلی می شوند. به گفته وی، طرح تنفس "استراحت" جنگل یا تعاونیهای جنگلداری باید با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی اجرا و انجام شود و نظر به مشکلات اقتصادی کنونی که تبعات اجتماعی نیز با خود دارد، باید شرایط جامعه دیده شود. رستمی گفت: ژاپن که ۲۵ میلیون هکتار جنگل دارد، ۱۰ میلیون هکتار هم جنگلکاری می کند و اگر قرار

است که ما نیز در این حوزه فعالیتی داشته باشیم، باید بدون سر و صدا و هماهنگ باشیم. دکتر رستمی درعین حال اظهار کرد: با مشارکت در جنگل هم موافق نیستیم و دولت باید در حداقل های منابع طبیعی و جنگل را اجاره بدهد و اجاره مالکانه که میلیارد ها تومان درآمد دارد، از موجرها دریافت کند. به گفته وی نگاهی به منطقه ۲ و ۳ هزار یا در ارتفاعات چابکسر نشان از واگذاریهای بی حد دولتی می دهد که مناطق جنگلی دست نخورده به ویلا و ساختمان تبدیل شده است و این اراضی دیگر قابل برگشت هم نخواهند بود. وی با اشاره به اینکه دولت باید سرمایه گذاری سنگینی برای جنگل ها انجام دهد، گفت: اگر نگران تنفس جنگل های کشور هستیم باید برای آن برنامه و راهکار مدون و قابل اجرا داشته باشیم.

دکتر هادی کیادلیری (رئیس انجمن جنگل بانی ایران):

دکتر کیادلیری این ضمن خرسندی از حضور در این جمع با ارائه آمارها و تصاویر مستندات به صورت پاور اشاره کردند: ایران از نظر سرزمینی کشوری خشک و نیمه خشک است و ۹۰ درصد سرزمین ما این شرایط را دارد و در حالی که ۸۰ میلیون هکتار بیابان داریم، سطح جنگل ها با نصف شدن به کم تر از ۲ میلیون هکتار تنزل یافته است.

وی گفت: سالانه ۳ هزار هکتار جنگلهای شمال نابود می شود و تنها تخریب از لحاظ کمی نیست بلکه دزدان جنگل هم دچار فروپاشی هستیم. یک میلیون هکتار از جنگل های زاگرس خشک شده و براساس شواهد جنگل های شمال در آینده نزدیک شرایط زاگرس را پیدا می کنند. کیا دلیری با تاکید بر اینکه انواعی از درختان مانند شاه بلوط، ممرز، شمشاد و راش حتی به صورت جمعی در حال انقراض هستند، یاد آورد: اگر یک هکتار از جنگل ها کشور از بین برود تا ۲۰۰ سال زمان برای جایگزینی نیاز است در حالی که عوامل انسانی، بیماریهای گیاهی، ساخت بناهای متعدد مانند جاده و ساختمان و امثال آن هر روز از میزان جنگل ها به خصوص در نوار نازک سبز شمال می کاهد. وی متذکر شد: بهره برداری خارج از اصول و کوتاه مدت ممکن است با توجه به شرایط کشور و مشکلات اقتصادی جواب بدهد، اما جایگزینی آن به همان شکل اولیه با نگاه به سیستم اکولوژی گیاهی و جانوری و ... دیگر ممکن نیست. براساس آمارهای برای کشور ۱۳ میلیون متر مکعب چوب نیاز سالانه داریم و با همین رویه نادرست برداشت ها و تخریب باید بیش از ۶ میلیون مترمکعب چوب وارد کنیم. وی، توسعه یافتگی بی قاعده، احداث بزرگراه تهران-شمال قاجاق چوب و قطع درختان، تبدیل اراضی در سطح وسیع، آتش سوزی ها، ویلا سازی ها و تغییر کاربری ها... برخی از زمینه های نابودی جنگلهای شمال است در حالی که همه بودجه دولتی این بخش ۲۹ میلیون دلار است که معادل هزینه یک سال یک تیم فوتبال هم نم ی شود. کیا دلیری عنوان کرد: اجرای طرح تنفس جنگل به ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد تومان بودجه نیاز دارد و باید بتوانیم اهمیت مساله را شفاف کرده و جا بیندازیم این در حالی است که معیار و شاخص درستی برای استفاده از جنگل نادریم و روش های آماری هم نادرست است.

مهندس زارع (مدیر کل منابع طبیعی استان گیلان):

تثبیت مالکیت دولت دنبال می شود. مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری گیلان در این نشست اظهار کرد: حفاظت از جنگل های از اهداف اساسی ما و تثبیت مالکیت دولت براساس قانون اولویت نخست است.

مهندس زارع به حفظ و حراست از ۶ هزار هکتار اراضی ساحلی اشاره کرد و گفت در حال که زمین های ساحلی متعلق به دولت در سالهای قبل درحال واگذاری بود، با جلوگیری از این اقدام از این بخش حفاظت می شود. وی متذکر شد: با همه ایرادهایی که در حوزه محیط زیست استان وجود دارد، تنها نباید به موضوع بهره بردای تاکید شود.

مهندس فیض الله حسینی (مدیر عامل شرکت سفارود):

مهندس حسینی مدیر عامل شرکت سفارود با تاکید بر اینکه یککاش مسئولان اجرایی استان "استاندار" و نمایندگان مجلس دراین جلسه حضور داشتند، اظهارکرد: اگر اعلام شود همه دارایی های استان گیلان در جنگل خلاصه می شود، سخن گزافی نیست.

ایشان با اشاره به اینکه محیط زیست و جنگلهای شمال و به ویژه گیلان در چند دهه اخیر آسیب های بسیاری را متحمل شده است، تصریح کرد: دراین سالها همه درتکاپو بوده اند تا از آسیب ها سنوات قبل پیشگیری شود و در عین حال طرح مدیریت و پایداری جنگل از سال ۱۳۴۳ نشانگرحاکمیت دولتمردان برجنگل است. وی گفت: انتظارو خواست ما از همه افرادی که در بحث جنگل و مدیریت علمی آن مسئولیتی دارند این است که در مقطع گذار وارد کارشوند و حساسیتی که وجود دارد همه احساس مسئولیت کنند. به گفته حسینی در مرحله نخست باید باید آسیب شناسی دقیق انجام شود و مقایسه ای بین آنجا که جنگل مجری دارد با جایی که مجری ندارد صورت گیرد. مدیر عامل شرکت سفارود یاد آو شد «این شرکت ۵۰ سال سابقه فعالیت دارد و ۱۳۰ هزار هکتار اراضی جنگلی درحوزه مدیریت آن قرارداد. درحالی که تا سال ۱۳۹۰ بیش از یکصد هزارمتر چوب در جنگلها برداشت می شد این مقدار سال گذشته به ۲۵ هزار مترکاهش یافت و اکنون این مقداربه حداقل ممکن رسیده که شرکت را زیان ده کرده است. مهندسی حسینی گفت: درحال حاضر یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان بدهی روی دست شرکت مانده است و حتی حقوق ۲۴۰ نفر از نیروهای حفاظت جنگل را دراختیار نداریم که با این روند باید فاتحه شرکت خوانده شود. وی این نکته را هم تاکید کرد که متأسفانه نگاه جامعه و تبلیغاتی بر این است که شرکت مجری درجنگل فقط در فکر قطع درختان است درحالی که احیا و حفاظت از جنگل با هدف تداوم فعالیت و امکان حیات و بقای شرکت هدفی مهم تر است، ضمن آنکه باید براساس قوانین و ضوابط و با نگاه به حفظ جنگل، بهره برداری هم از کارهای مجری است. درهمین راستا هم اکنون ۴۰ درصد پرسنل و عوامل شرکت سفارود، نیروهای حفاظت و احیای جنگل و حفظ آن هستند، اما آنجا که جنگل مجری ندارد چنین فضا و حفاظتی قطعاً وجود ندارد و تخریب محسوس است. این مدیر حوزه جنگل و جنگلداری متذکر شد: شرکت سفارود درسال گذشته ۶۰ میلیارد ریال بدهی داشته و این میزان امسال به میلیارد ریال و بیشتر خواهد رسید.

وی با اشاره به اینکه در میان طرح های جنگلداری در استان گیلان طرح سفارود تنها طرح مجری قابل دفاع است ، گفت: جنگل و درخت ناموس ما در شرکت سفارود محسوب می شود و از آن با قدرت دفاع می کنیم و اگرجنگل از سفارود گرفته شود،هیچ چیزی برای دفاع ندارد. دومین پنل نشست جنگلداری پایدار پس از یک استراحت کوتاه با حضور بهزاد انگورج معاون امور جنگلی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری، دکتر امیر اسلام بنیاد عضو هیات علمی دانشگاه گیلان و دکتر اکبر نجفی عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد. نخستین سخنران این بخش داوود زارع، مدیر کل منابع طبیعی استان گیلان بود.

مهندس بهزاد انگورج (معاون امور جنگل سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری):

مهندس انگورج بیان داشتند: در اجرای طرح تنفس باید به زمینه های مثبت و منفی آن توجه شود. وی با اشاره به وجود ۷۸ هزار خانوار جنگل نشین و ضرورت دام به بهداشت جنگل و عملیات مکانیکی آن تاکید کرد و افزود: ایده استراحت جنگل ها یک طرح مطلق است و باید آن را همه جانبه دید.

وی اعلام کرد: در حالی که مدام مطرح می شود که جنگل ها در مسیر نابودی قرار دارد، باید به جنگلکاری و افزایش سطح جنگل هم اشاره شود و در همین راستا براساس آمار در حالی که در سال ۱۳۳۴ میزان جنگل های کشور ۲ میلیون ۸۸ هزار هکتار و در ۱۳۷۳ به رقم یک میلیون و ۸۴۷ هزار هکتار کاهش یافت، اکنون میزان جنگل های ایران "سال ۱۳۸۶" یک میلیون ۹۳۹ هزار هکتار رسیده است و این روند ادامه دارد.

انگورج با دفاع از تعاونیهای جنگل تصریح کرد: این تعاونیهای نقطه قوت احیای جنگل بودند به ترتیبی که بدترین جنگل ها به آنها واگذار شد. وی گفت: از ۴۷۶ طرح در حوزه جنگل ۳۷۵ طرح فعال هستند که ۶۶ مورد آن حفاظتی بوده و بر جنگل مدیریت می کنند.

دکتر اکبر نجفی (عضو هیئت علمی دانشکده علوم دریایی تربیت مدرس):

دکتر نجفی دیگر سخنران این نشست بود که در خصوص چالش های پیش روی مدیریت پایدار جنگل های شمال با تاکید بر اینکه از طرح تنفس جنگل به غیر از حرف و سخن درباره آن چیزی دیگری در دست نیست، اظهار کرد: بیشترین تخریب جنگل توسط عوامل انسانی است و عوامل طبیعی و تخریب هم دیگر عامل ها محسوب می شوند.

وی با اشاره به عوامل تخریب جنگل گفت ۲۰۰ هزار هکتار از جنگل ها در سالهای اخیر به اراضی تبدیل شده است که دیگر قابل برگشت نیست، اما باید برای حفظ بقیه جنگل ها به صورت علمی و عملی اقدام کرد. به گفته وی در حال حاضر هشت هزار کیلومتر متر جاده در جنگل های کشور در دست احداث است که ۸۰۰ میلیارد تومان بودجه برای تکمیل آن ها نیاز است. دکتر نجفی تصریح کرد: طرح های جنگلکاری نیازمند اصلاح است و باید ضمن آنکه خود را همراه می کنیم، طرح ها در سطح آبخیز باشند. به نظر وی، مجریان بهره برداری معلول هستند و چون به علت پرداخته نشده است، صورت مساله را پاک می کنیم.

دکتر امیر اسلام بنیاد (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان):

دکتر بنیاد نیز از دیگر حضار در این جمع بودند که اشاره کردند با مدیریت اصولی جنگل اجرای طرح تنفس می تواند طرح مناسب و امیدوارکننده ای باشد.

در این میان دکتر حسن پوربابایی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان) با بیان جمله کلیدی "جنگل به ما نیاز ندارد بلکه ما به جنگل نیاز داریم" موافقت خود را با طرح تنفس جنگل اعلام نمودند. از دیگر افراد حاضر در این جمع می توان به جناب دکتر کامبیز طاهری (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان) و دکتر رامین نقدی (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان)، دکتر ایرج حسن زاد (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان)، دکتر مهرداد قدس خواه دریایی (عضو هیئت علمی

دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان)، دکتر سلیمان محمدی، دکتر بهرام فلاحتکار (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان)، دکتر اسماعیل قجر (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان)، دکتر جواد ترکمن (عضو هیئت علمی دانشکده منابع طبیعی صومعه سرا، دانشگاه گیلان، گروهی از دانشجویان دانشکده منابع طبیعی و دانشجویان دانشگاه آزاد لاهیجان و برخی از تشکل های مربوط به جنگل اشاره کرد. دکتر طاهری که در آخرین گزارش خود با خبرگزاری مهر (سیاست یک بام و دو هوایی مدیریت جنگل / راه تخریب جنگلها باز است) بسیار درخشید در این نشست از آرام و بی هیاهو مطالب را دنبال می کرد، اگرچه نظر دانشجویان ایشان این است که دکتر طاهری ایده هایی بسیاری در این زمینه در سز دارند، اما شاید هنوز زمان بازگویی آنها فرا نرسیده است.

دکتر علی صالحی که علی رغم مسئولیت های سنگین اخیرشان حضور مداوم و فعال در اجرای این نشست داشتند، برخلاف تصور و انتظار در سخنرانی ها شرکت نداشتند. ندا قربان زاده (دانشجوی دکتری جنگلشناسی و اکولوژی جنگل) و بهمن ستوده (دانشجوی دکتری جنگلداری) نیز از عزیزان فعال دست اندر کاران در این نشست بودند. آنچه میتوان از نشست امروز نتیجه گرفت این بود که بیشتر سخنران ها بر مدیریت درست بر جنگل های موجود، اجرای درست و علمی طرح تنفس جنگل، اجازه دادن به بهره بردارهای دلسوز و قابل اعتماد برای ادامه فعالیت، خروج دام از جنگلها، حفظ منابع طبیعی و اراضی دولتی و ملی در جنگل و جلگه و ساحل، برخورد با عوامل تخریب و تقویت حوزه مالکانه دولت بر اراضی جنگلی و منابع طبیعی و عدم واگذاری ها حتی یک متر مربع تاکید شد.

اختتامیه

نشست تخصصی جنگل با یک عکس یادگاری خاتمه یافت.